

Vrijdag 27 december 1918 – ochtendeditie

Nederland en België.

Men seint ons uit Brussel op 26 dezer:

Een bijzondere berichtgever van Bruxelles Dépêches heeft een onderhoud gehad met minister van Karnebeek over de punten, die België en Nederland op dit ogenblik interesseren.

De minister bleek zeer gesteld op een goede verstandhouding tussen de twee naburige landen, die, het ene industrieel, het ander op gebied van landbouw, er zoveel belang bij hebben in volkomen overeenstemming te werken aan het werk van wederopbouw, dat de taak van morgen zal zijn. Over de internationale kwesties zegde de minister: er is geen enkel vraagstuk waaromtrent onze beide landen zich niet volkomen kunnen verstaan. We zullen ze samen nagaan als goede burens en onder ons.

Onze correspondent schrijft ons uit Brussel op 23 dezer:

Gisteren heeft Camille Huysmans te Antwerpen een grote rede gehouden, waarin hij onder andere over de Nederlands-Belgische betrekkingen het volgende gezegd heeft:

Journalisten, niet de officiële machthebbers, hebben getracht ons op te hitsen tegen Holland. Zij hebben een deel van Limburg nodig en Zeeuws Vlaanderen. Laat toch de Belgen Belgen en de Nederlanders Nederlanders blijven.

Wil dat zeggen dat wij niet kunnen overeenkomen nopens het Scheldevragestuk? Integendeel. Ik heb deze morgen de Nederlandse minister van Vollenhoven gesproken en heb de indruk gekregen, dat

deze vraag in der minne kan worden geregeld en dat men zich van Hollandse zijde daartegen niet zou verzetten.

Maar, ging Huysmans voort: wij, wij willen van Holland niets! Woorden, die met een storm van toejuichingen ontvangen werden. De regeling van economische vraagstukken kan en moet op vredelievende wijze geschieden. We moeten Holland dankbaar zijn voor al wat het voor ons gedaan heeft. Er wordt herrie gestookt tegen Holland omdat daar mensen zouden gevonden zijn, die twee frank voor een glas bier durfden vragen, maar dat hebben wij hier ook en dan nog wel van onze eigen landgenoten moeten ondervinden. De boeren buiten, de sjacheraars, woekeraars en opkopers, die ons de laatste duiten uit de zak geklopt hebben, waren dat geen landgenoten, geen Belgen?

Holland heeft voor onze militairen, burgers en werklieden 20.000.000 gulden uitgegeven en nog veel meer miljoenen bovendien, en toen Engeland voorstelde die schuld over te nemen heeft onze nabuur fier geweigerd en gezegd alleen gehandeld te hebben uit solidariteitsgevoel.

In mijn hart voel ik dankbaarheid voor alles wat Nederland voor ons gedaan heeft en als volksvertegenwoordiger zal ik mij tegen alle agressieve politiek met de meeste energie verzetten.

Het Belgisch socialistencongres en het annexatievraagstuk.

Uit Brussel wordt ons op 26 december geseind:

In het socialistisch congres is hedenmiddag de kwestie betreffende de annexatie van een gedeelte van Nederland bij België opnieuw ter sprake gekomen. De volgende resolutie werd door de heren Uythoeven, secretaris van het syndicaat van openbare diensten, en Fischer, schepen te Schaarbeek, ingediend: het congres is

vastbesloten zich tegen elke politiek te keren, welke tot doel zou hebben de imperialistische praktijken te begunstigen en de volkeren van het zelfbeschikkingsrecht te beroven. Het staat dus aan de bewoners van het Groothertogdom Luxemburg om zichzelf uit te spreken over de kwestie of zij zich bij een andere staat willen aansluiten en welke staat zij verkiezen; het staat aan de bewoners naar Waalse dorpen in het Rijnse Pruisen om te verklaren of zij hun rechten willen opeisen in de boezem der Duitse republiek of zich terug bij de andere Waalse bevolkingen in het bevrijde België willen voegen.

Wat de punten betreft, welke door de revisie van het verdrag van 1839 zijn opgeworpen, is het congres voornemens zich tegen elke aanvallende politiek tegenover Nederland te verzetten, doch het is tevens volstrekt van oordeel dat de vrije vaart op de Schelde en de Maas, twee internationale rivieren, aan België volkomen, ten allen tijde en bij elke gelegenheid moet gewaarborgd zijn. Deze vrijheid moet worden vastgesteld overeenkomstig de internationale bepalingen betreffende alle grote bevaarbare wegen in de wereld.

Het amendement van Fischer luidt: het congres spreekt de wens uit dat de algemene raad der arbeiderspartij een onderhoud tot stand zou brengen met het hoofdcomité der Nederlandse sociaaldemocratische partij en met dat der socialistische partij in Luxemburg, ten einde een gemeenschappelijke parlementaire actie te bewerkstelligen aangaande de Belgische economische belangen, welke op de vredesconferentie ter sprake zullen komen.

De resolutie Uythoeven-Fischer werd met korte verklaringen van de ministers Vandervelde en Anseele, alsmede door Camille Huysmans gesteund. Ze werd door de 800 gedelegeerden met algemene stemmen aangenomen.

De vredesconferentie.

Brussel, 26 december. Hijmans, minister van buitenlandse zaken en afgevaardigde voor België op de vredesconferentie, is met zijn diplomatieke raadsman Pierre Orts naar Versailles vertrokken.

De uitlevering van oorlogsschepen.

Brussel, 25 december. De Soir meldt dat er een detachement soldaten in Antwerpen is aangekomen, die de bemanningen zullen vormen van de drie Duitse torpedojagers, waarop te Antwerpen beslag is gelegd en die de eerste eenheden der Belgische oorlogsmarine zullen uitmaken.

Luik, 26 december. Maarschalk Foch is vanochtend hier aangekomen. Hij middagmaalde bij de gouverneur der provincie en verliet dadelijk daarna de stad.

Het Belgische socialistencongres.

Brussel, 25 december. Het socialistisch congres is vandaag in het Volkshuis geopend. Alle (socialistische) ministers, kamerleden en senatoren waren tegenwoordig. Lekeu, senator, brengt hulde aan de doden. Daarna brengt Vandervelde, minister van justitie, verslag uit over zijn binnenlandse politiek. Na te hebben gezegd, dat de drie socialistische ministers eerst tot de ministeriële combinatie der nationale eendracht zijn toegetreden na een motie van de algemene raad, herinnert hij eraan, dat het algemeen kiesrecht gewonnen is en dat het artikel, hetwelk de vrijheid van vakvereniging verbiedt, is afgeschaft, twee der hoofdpunten van de socialistische partij. Vandervelde betoogt vervolgens, dat met de uitroeping van het algemeen kiesrecht als iets dringends de grondwet niet zal worden geschonden, niet meer dan dit geschiedde door de besluitwetten,

door de regering in de vier jaar van ballingschap genomen, welke het land hebben geholpen aan een leger om te overwinnen.

De spreker wordt langdurig toegejuicht, waarna de vergadering wordt geschorst.

Brussel, 25 december. In de namiddagzitting heeft het congres de redevoeringen gehoord van ministers Wauters, die over de maatregelen der levensmiddelenvoorziening heeft gesproken, van senator Lekeu en van anderen. Verder is het intreden der socialisten in de regering besproken. Morgen zal de stemming worden gehouden.

De secretaris van het syndicaat der openbare werken, Uythoeven, protesteert vervolgens tegen de "annexatie politiek, welke in de Belgische regering aan de dag treedt ten opzichte van Nederland." Wat betekent deze nationale politiek, welke de Nederlandse socialisten in beroering brengt?

Wordt er, gelijk men zegt, een campagne gevoerd voor het botweg annexeren van Zeeland en Limburg en bepaalde dorpen in de provincie Luik? Wat komt er op die wijze van het zelfbeschikkingsrecht der volkeren terecht. De partij moet zich tegen elke politiek van die aard keren. Ik verzoek het congres zich duidelijk over deze kwestie uit te spreken.

Minister Vandervelde antwoordt: indien de regering zich niet tegen een agressieve politiek van annexatie tegenover Nederland had uitgesproken, zou ik van deze regering geen deel uitmaken.

De kwestie wordt naar de zitting van morgen verwezen.

Brussel, 26 december. Donderdagmiddag heeft het socialistisch congres de beraadslaging over de binnenlandse politiek geëindigd.

Minister Anseele verdedigt uitvoerig de deelneming der sociaaldemocraten aan het ministerie, welke een uitvloeisel is van de medewerking van de partij in alle gemeentelijke colleges. Zij is een vreedzame overwinning van de democratie.

Ten slotte werd met bijna algemene stemmen een resolutie van de algemene raad aangenomen, waarin de eventuele samenstelling van een nationale regering zonder partijmeerderheid voor een overgangperiode wordt goedgekeurd; deze regering zal worden belast met het leiden van de aangelegenheden van het land, de verkiezingen binnen een tijdstip van ten hoogste zes maanden voor te bereiden en de dringende maatregelen te treffen, die de gebeurtenissen vereisen.

Na de verkiezingen onder het algemeen kiesrecht zal een nieuw congres worden gehouden, ten einde zich erover uit te spreken of de socialisten hun medewerking aan de regering zullen voortzetten.

Brussel, 25 december. Tijdens de namiddagzitting heeft de voorzitter de resultaten medegedeeld van de stemming over de kwestie nopens het deelnemen (der socialisten) aan de regering. Er worden uitgebracht: 22 stemmen voor, één tegen en drie blanco.

Brussel, 26 december. De gedelegeerde Jacquemotte zegt dat de Internationale eerst moet worden hersteld. Indien men niet de demobilisatie van Duitsland heeft geëist, is zulks geschied om de overwinning van het socialisme te verhinderen. De troepen der entente dienen om de Russische revolutie te verpletteren. Op het ogenblik dat men te Lausanne de houding der partij zal bespreken, zal men in Versailles de bourgeoisbegeerten der gehele wereld zien loskomen. We zullen niets verkrijgen zonder sociale revolutie.

De afgevaardigde Lekeu betoogt: we hebben ons gedurende vier jaar van het onderhouden van betrekkingen met de Duitse sociaaldemocratie onthouden. Men dient het kwaad, dat de vijand heeft misdreven, niet te vergeten. Aan de algemene raad dient de vraag te worden voorgelegd of aan de Duitse sociaaldemocraten amnestie kan worden verleend. (Een deel der vergadering betuigt bijval, een ander joelt).

Huysmans bespreekt het standpunt van Lekeu en zegt: gedurende vier jaar heeft men de Duitse meerderheidssocialisten tot de revolutie aangespoord. Heden, nu ze zulks hebben gedaan, verachten wij ze. Laten wij ons haasten de Internationale bijeen te roepen, anders doen de Engelse arbeiders het.

Men besluit zo spoedig mogelijk de algemene raad bijeen te roepen om over de kwestie te beslissen. Anseele vraagt de debatten te verdagen om de eenheid der partij te handhaven.

Brussel, 26 december. Het congres heeft zich nog bezig gehouden met de bijeenkomst van het internationaal socialistisch bureau, die de 6^e januari te Lausanne zal worden gehouden (naar de heer van Kol meldt is dit onjuist – redactie). Kamiel Huysmans is belast met het bijeen te roepen. Nochtans moet de kwestie door de algemene raad worden besproken, die met dat doel de 31^e december zal bijeenkomen en gedelegeerden zal benoemen.

In werkelijkheid is besloten tot het herstel der Internationale, doch met enig voorbehoud. Huysmans zegde: ik wil niet dat het centrum der Internationale aan België wordt onttrokken. En hij voegde hieraan toe dat hij gedurende de oorlog niet slechts de secretaris van de Belgen, de Engelsen en de Fransen is geweest, maar ook van de "boches", en hij legde de nadruk op dit woord.

Het congres is om half zeven opgeheven.

De verkiezingen in België.

Brussel, 25 december. De Soir meldt dat de soldaten aan de algemene verkiezingen in juni aanstaande zullen deelnemen.

De hogeschool te Gent.

Brussel, 26 december. De senaat der Gentse hogeschool heeft de hoogleraren Fredericq en Pirenne in een plechtige vergadering hulde gebracht. Fredericq zal tot rector worden benoemd voor het nieuwe academiejaar, dat zo mogelijk in januari zal aanvangen.

Uit Leipzig komt bericht van het overlijden van prof. Hoffman, die rector van de Duits-Franse universiteit van Gent is geweest. Hoffman, die sedert jaren een onschadelijk hoogleraar te Gent was, was uit het groothertogdom Luxemburg afkomstig.

De Vlaamse kust.

Brussel, 26 december. De Vindictive en de andere oorlogsschepen, die de Engelsen in de havens van Oostende en Zeebrugge hebben laten zinken, zullen begin januari zijn opgeruimd. In de eerste helft van de maand zullen Belgische schepen vluchtelingen in de haven van Oostende aan land zetten. Het geregeld verkeer met Dover zal men echter eerst in mei kunnen hervatten.

Brussel, 26 december. Koning Albert heeft burgemeester Max wegens diens energieke houding en volharding tijdens de oorlog, tot grootofficier in de Leopoldsorde bevorderd.

Handel tussen België en Duitsland.

Brussel, 26 december. De minister van bevoorrading Wauters heeft gelast zeer streng op te treden tegen de opkopers van levensmiddelen, die ze op grote schaal naar het bezette Duitsland waren beginnen uit te voeren. De straffen gaan tot twee jaar opsluiting en 10.000 F boete.

De Duitse en Oostenrijkse onderdanen in België.

Brussel, 26 december. Vandervelde, minister van justitie, heeft de openbare reinigingsdienst verzocht de Duitse of Oostenrijkse onderdanen uit te wijzen, die de vijand hebben gediend, hetzij dat zij bij het vijandelijk leger waren ingelijfd, of in de civiele dienst der bezetting werkzaam waren. Voor andere personen zal elk geval op zichzelf worden onderzocht.

Te dien einde is de veiligheidsdienst versterkt met enige meesters in de rechten en militaire auditeurs. Tevens zal een administratieve rechtbank, waar ambtenaren en leden der rechterlijke macht zitting zullen in hebben, de positie onderzoeken van verdachte Belgen of van personen, die zich als Belg voordoen. Voor elk geval zal de minister zelf de verantwoordelijkheid der beslissingen op zich nemen.

België en Luxemburg.

Onze correspondent schrijft op 23 dezer:

Het politieke gedoe inzake de toekomst van het Groothertogdom gaat voort. Na de redevoeringen tijdens het bezoek van de koning te Aarlen uitgesproken en waarover hier reeds werd bericht, komt een motie van de provinciale staten van Belgisch Luxemburg zich hier in het koor mengen. De provinciale staten brengen daarin hulde aan de oude broeders en spreken de wens uit, dat weldra de grens, welke sedert driekwart eeuw de twee helften van Luxemburg scheidt, zal

komen te vallen en dat aldus een vrije toenadering zal ontstaan in naam van het gemeenschappelijk Luxemburgs ideaal.

Intussen heeft Frankrijk in zoverre aan de Belgische aspiraties toegegeven, dat een contingent Belgische troepen van Foch vergunning heeft gekregen zich naar de hoofdstad van het Groothertogdom te begeven.

De Indépendance Belge heeft reeds een bijzondere medewerker naar het Groothertogdom afgezonderd om daar het gebruikelijk onderzoek naar de stemming onder de bevolking te houden. Hij belooft ons een reeks artikelen, waarvan de slotsom gemakkelijk te voorzien is.

De Indépendance zelf beweert, dat de katholieken in het Groothertogdom voor de status quo zijn, de liberalen voor personele unie met België, de socialisten daarentegen een republiek begeren onder Frans protectoraat.

Andere bladen, met name de XXe Siècle, beginnen over de Franse plannen wat zenuwachtig te worden en voor de Nederlanders zal het zaak zijn op deze kwestie, die ten nauwste verband houdt met de annexatieplannen ten koste van Limburg en de Scheldemonden, het oog te houden. We zullen dan ook nog gelegenheid vinden er op terug te komen.

De bevolking van Gent heeft uit dankbaarheid voor de machtige steun, welke Frankrijk heeft geleverd ter bevrijding van België, een geestdriftige hulde gebracht – aldus Havas – aan de 132e Franse divisie, die onder aanvoering van generaal Sigres in de stad heeft gedefileerd. Tal van militaire en burgerlijke autoriteiten waren aanwezig; de stad was met vlaggen getooid en de troepen werden bloemen toegeworpen. Er werden toespraken gewisseld, waarbij één

der Franse generaals verklaarde na zijn tocht door Vlaanderen en Walenland de indruk te hebben opgedaan dat er een Belgische ziel bestaat, die zeer innig is gehecht aan de instellingen van de koning, doch trilt van dankbaarheid jegens hen, met wiens steun België moet leven. Een van België's dierbaarste kreten zal altijd zijn: leve Frankrijk!

Volgens een telegram van Havas uit Brussel hebben twee vertegenwoordigers van het Amerikaanse steuncomité een reeks instellingen van kinderverzorging in België bezocht. Ze zullen Hoover (de Amerikaanse levensmiddelenbeheerder) verslag uitbrengen, welke hen zal opdragen de organisatie daarvan te bestuderen.

Vrijdag 27 december 1918 – avondeditie

Nederland en België.

Men meldt ons uit Brussel:

In een grote vergadering van Vlamingen te Antwerpen heeft van Cauwelaert verklaard: De enige toenadering, die voor een klein volk wenselijk is, is die met Nederland. En naast de plicht om geen onrecht te doen moet deze gedachte aan toenadering ook de uiteenzetting beheersen, welke wij met Holland omtrent sommige Schelde- en Maasvraagstukken moeten hebben. We mogen ons niet laten beetnemen door het bijzondere genie, door de geheime beschouwingen, waarmee de militaristen ons altijd gedupeerd hebben, noch door het vals patriottisme van een paar Brusselse journalisten, wiens wassen neus al te sterk naar het zuiden gericht is.

Het Belgische socialistencongres.

Brussel, 27 december. Het kerstcongres der werkliedenpartij heeft de volgende motie aangenomen: het congres spreekt de wens uit, dat het hoofdbestuur een bijeenkomst zou uitlokken met het hoofdbestuur der Nederlandse partij en de Luxemburgse socialisten om te komen tot een gezamenlijke parlementaire actie betreffende de economische Belgische belangen, welke op het vredescongres ter sprake zullen komen.

België.

Ter aanvulling van de telegrammen over het Belgische socialistencongres in ons ochtendblad van heden ontlenen wij nog aan een Reutertelegram, dat Anseele woorden van dankbaarheid uitte voor hetgeen Nederland gedaan had voor de vluchtelingen en geïnterneerden.

Van vandaag af vertrekt iedere dag een spoortrein van Brussel naar Parijs en omgekeerd. De reis gaat over Rijsel en duurt 14 uur.

Onze correspondent te Brussel meldt, dat Brussel en Parijs sedert gisteren draadloos telegrafisch verbonden zijn.

Onze correspondent te Brussel meldt:

Omtrent de reis van de Belgische ministers Delacroix en Franck naar Londen, is nader bekend geworden, dat zij vertrokken zijn om te trachten de moeilijkheden op te lossen, die Belgische industriëlen, welke in Engeland inkopen gaan doen, ondervinden met de betaling in Engelse waarde. Ze bezitten immers niets dan marken en franken, maar geen ponden.

Anderzijds heeft het bezoek van de Franse minister, Loucheur, tot doel overleg te plegen inzake het terug doen brengen van machines en grondstoffen door de Duitsers in België gestolen.

De mark ingetrokken.

Onze correspondent te Brussel seint:

Vandaag is men te Brussel met het intrekken der marken begonnen, waarmee tot 2 januari zal worden voortgegaan. De inwisseling moet door het publiek gebeuren in de banken, postkantoren en bij de ontvangers der belastingen. Elke persoon kan terstond 1000 mark in 1250 frank omgewisseld krijgen. De rest wordt later, wanneer er voldoende Belgisch geld in de staatskas is teruggevloeid, uitbetaald.

Onnodig te zeggen, dat alle inrichtingen, waar de gelegenheid tot wisselen is opengesteld, van vanmorgen vroeg af bestormd worden. België is gedurende vier en een half jaar met marken overstromd.

De weduwe Tack is, ondanks haar hoge leeftijd, een kloeke en moedige vrouw. Ze is 88 jaar oud en is gedurende de oorlog langer dan drie jaar in haar huisje te Nieuwkapelle, in de vuurlinie, dicht bij Diksmuide, blijven wonen. De oude vrouw verkeerde te midden der soldaten, die zij aanmoedigde en verzorgde. Alle soldaten kenden haar. Sedert korte tijd is de weduwe Tack bij haar kinderen te Brussel in gaan wonen en nu heeft ze, we lezen het in de Libre Belgique, dezer dagen een bezoek van koning Albert gehad, die haar de orde van Leopold heeft gebracht.

Men meldt ons uit Brussel:

De bladen berichten, dat de Spaans-Nederlandse commissie, opvolgster van de Reliefcommissie, ten gevolge van de bevrijding van het grondgebied heeft opgehouden te bestaan. Haar werk is overgenomen door het nationaal comité.

Men meldt ons uit Brussel:

Het Journal de Gand komt met een origineel plan. De Duitsers hebben in Frankrijk en België zoveel verwoest en hun oorlogsschatting zal zo groot worden, dat ze toch niet kunnen betalen. Waarom zouden we dan geen aanspraak maken op de kunstschattingen, bewaard in hun musea en paleizen? Het zou het voordeel hebben, dat vele kunstwerken, ons indertijd ontnomen, weer op hun vroegere verblijfplaats terug zouden komen, betoogt het blad.

We herinneren ons heel goed een dergelijk voorstel toen de toestanden anders waren van Duitse zijde te hebben gelezen. Of het nu meer succes zal hebben?

Duitse staatsschuld in België.

Onze correspondent te Brussel seint:

Er doen zich stemmen horen ter verdediging van de Belgische bonafide houders van Duitse staatsschuld van voor de oorlog. Ze wensen, dat er bij de vrede over die zaak bijzondere overeenkomsten met Duitsland worden gemaakt en wijzen erop, dat Duitsland bij het verdrag van Brest-Litovsk een clause had doen opnemen, waarin zijn landgenoten, die houders waren van Russische leningen bevoorrecht zouden zijn.